

Dóczi Sándorné Kislányként Rokon Kislányokkal

Ez a kép 1931-ben, anyukám testvérének, Krausz Irénkének az esküvője alkalmával készült, Sárbogárdon. A jobb szélső kislány anyukám másik testvérének, Krausz Dezsőnek a kislánya. Középen Weisz Márta áll, aki Müller Margit kislánya -- Margitról nem tudni pontosan, milyen rokon volt. A bal oldalon pedig én állok. Koszorúslányok voltunk itt. Én 1927-ben születtem, Székesfehérvárott. A deportálásunkig Abán éltem a szüleimmel és az öcsémmel. Református iskolába jártam. A református templomban is vizsgáztunk. Nem volt zsidó gyerek a faluban. Az orvosnak volt két gyereke, nálunk volt két gyerek, és még volt a Kohn Magdika meg Kohn Sanyi, összesen hat-hét gyerek volt, az járt a református iskolába. Volt zsidó iskolájuk, de azt hiszem, az 1930-as években abbamaradt. Nem volt, aki tartsa. Nem volt gyerek. Abán nem is volt akkor semmiféle zsidó intézmény vagy közösség. Héberül tanítottak a szüleim, a szomszéd falubeli metsző, aki a kóser vágásokat csinálta, ő volt, aki a héber betűkkel megismertetett, és az alapdolgokat megtanította velünk, és megtanított héberül olvasni. Kissé hibásan biztosan, de azért most is tudnék. Pontozott hébert [lásd: pontozott szöveg] tanultunk. Nyolcéves koromtól egészen tizenhat éves koromig tanultam hébert. Vallási élményem talán igazán egy van, hogy tizennégy éves koromban konfirmáltam -- akkoriban így nevezték a bát micvát, ami Székesfehérváron nagy ünnepség volt [A bát micvát 12 éves korban tartják, de a neológok körében a lányok részére 13 éves korban a bát micvá helyett sok helyen ún. konfirmálás volt. -- A szerk.]. Voltunk körülbelül tizenketten, akiket fölavattak, a doktor Boros István rabbi, illetve doktor Hirschler Pál főrabbi. Mindketten székesfehérvári neológ rabbik voltak. Az egy nagyon szép ünnepség volt a templomban, amit 1944-ben lebombáztak; ma csak egy imaház van Székesfehérváron. És utána volt egy délutáni zsúr, délutáni uzsonna. Az egyik lánykánál, Braun Editnél tartották ezt meg. Életem első virágját ott kaptam, az unokabátyámtól mint férfitól, és nagy örömet okozott. Egy szép hortenziát. Szóval egy tizennégy éves lánynak nagy élmény volt a bát

micvá. Tulajdonképpen ezt csak a neológok csinálták és csinálják. Az ortodoxia ma sem ismeri el. Az öcsém bár micvójára sajnos nem került sor. Négy középiskola a legmagasabb végzettségem. A gimnáziumot szerettem. Leánygimnázium volt, Árpádházi Boldog Margit Leánygimnázium volt a neve -- ma Teleki Blanka név alatt üzemel Székesfehérváron. Itt a tanáraink egyértelműen keresztények voltak, a hittanárt kivéve. Jó tanáraink voltak. Tulajdonképpen nem éreztem megkülönböztetést [mint zsidó], jól elfogadtak. A hittanár a helyi rabbi volt, aki hittanórát tartott. Azt hatodik órában kaptunk heti egy alkalommal. És szombat délután kötelező volt a zsinagógába járás. Kedvenc tantárgyam volt a német, amíg a nyelvtani résszel nem gyötörtek meg. De szerettem, mert szakos osztály voltunk, heti öt alkalommal volt németóra. Nekem az játék volt, mert szépen tudtam beszélni, amit most, felnőttkoromban is nagyon jól tudtam hasznosítani. Az iskolás éveim tulajdonképpen kettétörtek. Hóman Bálint kultuszminiszter úr alapított egy nagyon ésszerű és nagyon okos iskolát, ennek a fő feladata az volt, hogy háztartási, gazdasági szakismeretekkel lássa el a fiatal lányokat. Ez egy lányiskola volt. Kecskeméten és Putnokon voltak még ilyen iskolák, és Székesfehérváron alapították a harmadikat. A négy gimnázium után mentem ide. Olyan tizenhatan-húszan voltunk egy osztályban. Nem tudom, hogy kellett-e fizetni érte, mert minden ilyesmit a szüleim intéztek. Nagyon jó iskola volt. Megtanultunk főzni, varrni, gazdálkodni, tehenet fejni kézzel, gyors- és gépírni. Mindehhez megvolt a gyakorlati föltétel. Vagyis a főzéshez voltak nagyüzemi konyhák, az egy héten háromszor volt. Volt kerti gazdálkodás, volt kertünk az iskola mellett. Oda minden héten háromszor délután mentünk ki. A közbeeső időkben adták az elméleti oktatást. Volt magyar irodalom, matematika, a gépírás mellé gyorsírás. Ezek voltak a tantárgyak. A háztartási szakismeretekből volt elméleti oktatás, például ha sütök egy piskótát, hogyan történik annak a lazítása. Vagy hogy a rántáskészítés mit jelent. Úgyhogy nagyon okos iskola volt [lásd: gazdasági középiskola]. Tulajdonképpen érettségivel egyenlő lett volna, ha nem jön Auschwitz közbe. Mert ez négyévesnek indult, de csak sajnos kettőt csináltam.